

3.5.2018

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry ja Espoon ympäristöyhdistys ry
www.sll.fi/espoo, www.sll.fi/uusimaa
Vastine pyydetään toimittamaan sähköisenä osoitteeseen virpi.sahi@sll.fi

Espoon kaupungin kirjaamo
PL 1, 02070 ESPOON KAUPUNKI
kirjaamo@espoo.fi

Mielipide Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnoksesta sekä sen valmisteluaineistoista

Mielipide Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnoksesta sekä sen valmisteluaineistoista

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Espoon ympäristöyhdistys ovat tutustuneet kaava-aineistoon ja toteavat yhteisenä mielipiteenään siitä seuraavaa.

Yleistä kaavaluonnoksesta ja sen merkittävydestä

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava on strategisesti tärkeä kaava myös pääkaupunkiseudun luonnolle. Suunnittelualueeseen kuuluvat muun muassa keskeinen osa kansainvälisesti merkittävästä Nuuksion järviylängöstä, Bodom-Matalajärven vesistöt, Mynttilän ja Ämmäsuon välinen laaja metsäinen alue sekä Keski-Espoon jokilaakso.

Kaava-alueella on merkitystä niin paikallisen, maakunnallisen kuin valtakunnallisen tason ekologisen verkoston toiminnalle. Tästä syystä alueen kaavoitus on syytä tehdä huolella ja siten, että varsinkin lisärakentamisen (viime kädessä asemakaavoituksen jälkeen) mahdollistavat kaavavaraukset perustuvat riittävän kattavaan ja ajantasaiseen luontotietoon.

Nykyinen kaavaluonnos vaatii vielä runsaasti jalostamista varsinkin luonnon monimuotoisuuden huomioinnin osalta, jotta se täyttäisi 2020-luvun espoolaiseen alueidenkäytön suunnitteluun sopivan ja riittävän tasapainoisen yleiskaavan vaatimukset.

Erityisenä haasteena on myös tarkistaa kaavan visiovaiheessa laaditut väestö- ja työpaikkatavoitteet sekä liikennejärjestelyt vastaamaan vuonna 2050 tavoiteltua luonnon monimuotoisuuden tilaa, virkistysmaastoja ja maisemaa. Yleiskaavaluonnos sisältää useita uusia avauksia aiemmin täysin rakentamattomien luontoalueiden rakentamiseksi, mahdollisine liikenneratkaisuineen. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että visioidun asukasmäärän sijoittaminen kestävästi kaava-alueelle ei ole mahdollista jatkossa esitettävien perustelujen valossa. Selvästi ylimitoitettuja rakentamistavoitteita onkin tarpeen tarkastella kriittisesti uudelleen sekä kokonaisuudessaan että kohdekohtaisesti.

Kaavan pikseliluonteesta

Luontojärjestöt eivät pidä erityisen onnistuneena siirtymistä ns. pikselimalliseen kaavaan. Kaavaluonnoksen esitystapa on säilyvien ja rakennettavien alueiden määrittelyn ja niiden välisen rajanvedon osalta aikaisempaa epämääräisempi. Tämä siirtää suunnittelun ja päätöksenteon painopistettä asemakaavan laatimisvaiheeseen, jossa mahdollisuudet suurien kokonaisuuksien tasapuoliseen suunnitteluun ovat yleiskaavavaihetta heikommät. Myös ehdottomasti säilyvien luonto- ja viheralueiden määrittely jää aikaisempaa epämääräisemmäksi. Pikselikaavan sallimaa joustavuutta tulisi luontojärjestöjen mielestä käyttää lähinnä rakennettujen tai rakennettaviksi osoitettavien alueiden *sisällä*. Säilyviksi tarkoitetut viheralueet on sen sijaan syytä *rajata* mahdollisimman yksiselitteisesti.

Pelkäämme, että valittu strateginen ote, yhdessä samaan aikaan etenevän maakuntakaavoituksen epämääräistymisen kanssa, tulee heikentämään kohtuuttomasti yleiskaavan ohjaavuutta. Pahimmillaan saatetaan päätyä jopa siihen, että vaikuttavuudeltaan maakunnallisiin luonto- ja virkistysarvoihin liittyviä alueidenkäyttöllisiä kysymyksiä ratkotaan vasta asemakaavatasolla. Tämä ei ole ainakaan yleisen edun ja luonnonarvojen kannalta hyvä tilanne. Tähän viittaavia merkkejä on jo esiintynyt kaavatilaisuuksissa, joissa merkittäviäkin luontoarvoja on luvattu huomioida vasta asemaakaavavaiheessa, vaikka säilyttävän ja muuttavan yleiskaavamerkinän laadinta myös luontoarvot selvittäen ja huomioiden on nimenomaan strateginen ratkaisu.

Valittu pikselimalli aiheuttanee jatkossa epäselvyyttä ja erikoisia tilanteita myös maisematyöluopien osalta, koska epämääräisemmäksi muuttuu myös rajanveto sen osalta, missä vaaditaan maisematyöluopaa ja missä ei.

Kaava-aineistoissa myös kiitoksen paikka

Espoon kaupunki, erityisesti kaupunkisuunnittelulautakunta, ansaitsee kiitokset siitä, että nähtävillä oleva kaava-aineisto on jalostettu osallisten kannalta helpommin tutustuttavaan muotoon. Ero muun muassa Helsingin yleiskaavan aineistoihin on huomattava ja pelkästään Espoon kaupungin eduksi. Erityisen ansiokasta on kaavan keskeisten ratkaisujen osoittaminen myös opaskarttapohjalla. Suojelualueiden ja erilaisten viheryhteyksien tuominen kaavan pääkartalle lisää myös olennaisesti kaavan moniarvoisuutta ja hahmotettavuutta.

Kaavan yleiset ja yksilöidyt kehitystarpeet

Kaavaluonnoksessa on paljon hyvää, mutta valitettavan runsaasti myös kehitettävää. Jäljempänä on listattu luontojärjestöjen näkökulmasta keskeisiä yleisiä muutos- ja kehitystarpeita. Liitteessä 1 on esitetty yksittäisiin alueisiin liittyviä huomioita.

Metsäalueiden rakentamisen kokonaismäärä on kohtuuton

Nykyinen kaavaluonnos mahdollistaa sen, että merkittävä neliökilometrimäärä nykyistä metsämaata kaavoitetaan muuhun käyttöön. Jos kaikki kaavaluonnoksen tarjoamat rakentamismahdollisuudet toteutuisivat, vaikutukset kaava-alueen sekä laajemmin koko Espoon ekologiseen verkostoon ja sen toimintakykyyn olisivat huomattavan kielteiset.

Varsinkin metsäisille luontoalueille sekä muiden suojelualueiden läheisyyteen osoitettua rakentamista tulee vähentää olennaisesti. Erityisen tärkeää on vähentää rakentamisvarauksia

- Nuuksion järviylängön ja Mynttilän kaltaisilta luonnon ydinalueilta
- nykyisten suojelualueiden lähialueilta
- Natura 2000-alueiden vaikutusalueilta kuten Matalajärven valuma-alueelta ja ympäristöstä
- Espoon kaupungin ja Uudenmaan liiton teettämässä luontoselvityksissä tunnistetuilta arvokkailta luontokohteilta
- luontojärjestöjen suojeluesityksissä (mm. *Pohjoiset arvometsät*) tunnistetuilta muilta arvoalueilta
- tärkeiden metsäekologisten yhteyksien alueilta

Kaavaehdotuksen alueella on runsaasti metsäisiä alueita, jotka tulisi varata ensi sijassa suojelu- ja virkistystarkoituksiin. Erityisesti monet Espoon kaupungin omistamat metsäiset alueet ovat sellaisia, että niiden osalta on kaikki perusteet painottaa alueiden maankäytössä luonnon suojelua ja virkistyskäyttöä. Monilla näistä alueista on itsessään merkittäviä paikallisia tai maakunnallisia luontoarvoja. Luontoarvojen kannalta keskeisimmät kaupungin kaava-alueella omistamat metsät on sisällytetty Espoon ympäristöyhdistyksen, Luonto-Liiton ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kesäkuussa 2014 tekemään *Pohjoiset arvometsät* -suojeluesitykseen (https://www.sll.fi/uusimaa/espoo/metsat/Pohjois-Espoon_metsat/pohjoiset_arvometsat_esitys2014).

Kaavaehdotuksessa rakentamista on esitetty noin 30 Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohteelle. Uhattuja alueita ovat muun muassa Mynttilän Högaberget, Karhusuon metsä, Kuusikodin metsä, Miilukorpi, Örkkiniitty-Långkärrin metsä, Pitkäsen metsä sekä Oittaaan metsän eteläosa.

Kaavaehdotuksessa esitetään rakentamista liian lähelle luonnonsuojelualuetta muun muassa Tremanskärrin suojelualueesta etelään, Niipperin Myllypuron suojelualueesta itään ja länteen, Karhusuon suojelualueesta etelään ja kaakkoon sekä Hakjärven suojelualueesta luoteeseen.

Tärkeistä metsäekologisista yhteyksistä vaarassa ovat muun muassa Vihdintien ylitse Kalajärven kohdalla kulkeva Nuuksion järviylängön ja Petikon välinen valtakunnallinen ekologinen yhteys sekä Mynttilän Högabergetin ekologinen yhteys.

Matalajärven Natura-alueen yhdessä Bodomjärven kanssa muodostaman kokonaisuuden suojeluarvoja puolestaan uhkaavat useat yleiskaavaluonnoksen rakentamisvaraukset joko suoranaisesti siihen rajautuen tai sen vaikutus- ja valuma-alueilla.

Kaavan jatkotyöstössä tulee tähdätä myös suojeluverkoston kehittämiseen

Jo nykyisten voimassa olevien yleiskaavojen mukainen asemakaavoitus johtaa siihen, että merkittävä määrä Pohjois- ja Keski-Espoon luontoalueita tullaan rakentamaan lähivuosikymmeninä. Nyt tekeillä oleva yleiskaava pahentaa tilannetta entisestään.

Ainoa keino kompensoida osa rakentamisen luontohaitoista on huolehtia siitä, että yleiskaavalla lisätään olennaisesti suojeluun varattujen sekä muuten luontoarvojen huomioinnin osalta erityisasemassa olevien alueiden määrää. Tästä syystä tuemme voimakkaasti sitä, että kaavan jatkotyössä selvitetään ja osoitetaan kaava-alueen suojelualueverkoston kehittämisen vaatimat uudet kohteet SL-varauksina. Tämä on linjassa tämän valtuustokauden Espoo-strategian kirjausten kanssa. Suojelualueet palvelevat osaltaan myös virkistysalueina.

Lisäsuojelua kaipaavat metsäisten luontotyyppien lisäksi niin suot, erilaiset vesistöt kuin perinnebiotoopitkin. Olemme listanneet lausunnon liitteeksi (liite 2) listan sellaisista luontoalueista, joita esitämme otettavaksi mukaan uusia mahdollisia suojelualuevarauksia koskevaan tarkasteluun. Lista ei ole kattava. Pohjoisen arvometsät -esityksen kohteiden osalta alueiden suuntaa-antavat rajaukset on toimitettu paikkatietomuodossa Espoon kaupungille kesäkuussa 2014, parinkymmenen kohteen rajauksen osalta alustavat suojelurajaukset löytyvät Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisusta.

Uusien mahdollisten suojelualuevarausten osoittaminen vaatii myös riittäviä pohjaselvityksiä. Vetoammekin Espoon kaupunkiin, jotta se varaa selvityksiin riittävät taloudelliset resurssit. Olennaista on hyödyntää myös kaikki olemassa oleva validi aineisto, olkoon sen tuottajia konsultit, Uudenmaan liitto, yksittäiset luontoharrastajat tai luontojärjestöt. Tarjoamme työhön myös yhdistyksiemme asiantuntemusta.

Luontoarvojen turvaamiseen tarvitaan lisää kaavamerkintöjä

Kaava-alueen luontoarvojen tunnistaminen ei onnistu riittävässä määrin, mikäli käytössä ovat vain nykyinen keinovalikoima eli SL-varaukset, joukko erilaisia viheryhteysmerkintöjä sekä muutamia yleisiä suunnittelumääräyksiä, joissa edellytetään luontoarvojen huomiointia asemakaavatasolla. Selvää tarvetta on erityisesti sellaiselle *ominaispiirremerkinnälle*, jolla voidaan osoittaa merkittävien luontoarvojen sijainti alueilla, joita ei eri syistä ole tarkoituksenmukaista esittää yleiskaavassa suojelualuevarauksella.

Luontoarvojen joustavamman huomioinnin mahdollistamiseksi kaavan jatkotyöstössä tulee ottaa käyttöön *luo-merkintä* (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue), jolla osoitetaan esim. nykyisien virkistysalueiden luontoarvoiltaan keskeiset osa-alueet. Kaavan ns. strategisuus ei ole tälle mikään este, koska kohteet voidaan esittää oikeusvaikutteisina liitekartoilla.

Luonto- maisema- ja virkistysarvoiltaan merkittävät vesistöt ansaitsevat oikeusvaikutteisen huomioinnin

Vesistöjen arvo nykyisille ja tuleville espoolaisille on korvaamaton. Ne ovat myös keskeisen merkittäviä luonnon monimuotoisuuden ydinalueita. Jotta vedet säilyisivät uimakelpoisina, on rehevöittäviä kiintoaines- ja ravinne päästöjä niihin ennalta ehkäistävä myös maankäytön keinoin. Käynnistyneitä muutoksia vesistöissä on erittäin vaikeaa peruuttaa. Siksi rannoille ei pidä osoittaa uusia rakentamisvarauksia tai infrastruktuuria ilman painavaa syytä.

Liitekartan 6 vesistöistä vähintään luontoarvo- ja luonnontilaisuuskohteet sekä virkistysarvoiltaan tärkeät kohteet on syytä osoittaa oikeusvaikutteisilla kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä. Kaavamääräyksissä tulee huomioida tunnistetut luonto-, maisema- ja virkistysarvot, huolehtien virkistyskäytölle olennaisen rantamaiseman säilyttämisestä.

Suunnittelualueen jokivarsille molemmin puolin tulisi varata 50 metrin suoja-alue. Tämä varmistaisi esimerkiksi koko Espoonjoen jokilaakson säilymisen tulevan kansallisen kaupunkipuiston viherreitinä ja ekologisen yhteytenä Espoonlahdelta aina vesistön yläjuoksulle ja järviylängölle saakka.

Ekologiset yhteydet on turvattava riittävän leveinä ja toimivina

Yleiskaavataso on se kaavoituksen taso, jossa on parhaat mahdollisuudet osoittaa eri mittakaavassa tärkeät ekologiset yhteydet sekä virkistyskäyttöä palvelevat yhteydet. Kaavaluonnoksessa erilaisia arvokkaita ekologisia yhteyksiä on osoitettu melko kattavasti kaupunkisuunnittelulautakunnan viisaan päätöksen jälkeen. Osa ekologisista yhteyksistä on kuitenkin osoitettu ilman kunnollisia kaavamääräyksiä, jotka ovat välttämättömiä ohjauskeinoja yhteyksien huomioimiseksi alemman tason suunnittelussa. "*Ekologisten yhteyksien runko*", "*täydentävät ekologiset yhteydet*" ja "*veden virtausreitti ja ekologinen yhteys*" kaipaavat kunnollisia ohjaavia kaavamääräyksiä ja esitämme, että sellaiset työstetään kaavaehdotukseen, huomioiden myös lajistolle merkittävät vesistöjen väliset maayhteydet.

Tehokkain keino turvata tärkeitä viheryhteyksiä on sen varmistaminen, että niitä ei kaavoiteta umpeen. Käytännössä korvaamattomat ekologiset yhteydet tulee viheryhteystarpeen tai erilaisten ekologisten yhteyksien sijasta osoittaa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueina.

Virkistysalueiden kaavamääräyksiä tulee jalostaa

Kaava-alueen monimuotoisista virkistysalueista on kaavaluonnoksessa tehty ”kaatoluokka”, jossa virkistysalueen kaavamerkintä rajoittaa vain rakentamista, mutta mahdollistaa tavanomaisen metsätalouden säännöllisine harvennuksineen ja avohakkuineen. Tällainen sallivuus ei ole asiallista virkistysalueiden turvaamista metsätalouden haitoilta vuoden 2018 Espoossa.

Virkistysalueiden kaavamääräystä tulee muuttaa siten, että luonto-, maisema- ja virkistysarvojen säilyminen otetaan merkinnän selkeiksi tavoitteiksi. Tämä edellyttää mm. avohakkuiden sekä muiden raskaampien metsänkäsittelytoimenpiteiden rajoittamista kaavamääräyksillä. Lisäksi virkistysalueiden ne osa-alueet, joiden luonto on erityisen merkittävää, on syytä osoittaa omilla kaavamerkinnöillään (V/luo) sekä varustaa kaavamääräyksillä, jotka rajoittavat metsänkäsittelyä luontoarvojen säilyttämisen kannalta tarpeellisessa määrin.

Maakuntakaavan vastaisuudet

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnos ei kaikilta osin ole voimassa olevan maakuntakaavan mukainen. Merkittävänä kaavasta poikkeamisena nousee esille muun muassa Kvarnträsketin ja Dämmanin eteläpuoliselle alueelle esitetty uusia asemanseutu sekä sitä ympäröivät tehokkaan rakentamisen alueet.

Kaavaluonnoksessa ei myöskään täysimääräisesti huomioida maakuntakaavan viheryhteystarpeen suunnittelumääräystä, joka edellyttää arvokkaiden luontokohteiden, maisema-arvojen ja lajiston liikkumismahdollisuuksien huomiointia yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kaavaluonnos sivuuttaa myös turhan kattavasti suunnittelumääräyksen velvoitteen varata olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tältä osin kaavaluonnosta tulisi muuttaa Mynttilän Högabergetin lisäksi ainakin Bodomjärven eteläpuolisella metsäalueella sekä Nupurinjärven ja Hakjärven välisellä alueella.

Kaavan liikenneratkaisut

Kaavaluonnokseen sisällytetty Helsinki-Lohja-Turku -rata (Länsirata, Tunnin rata) linjautuu usean ekologisen yhteyden tai luonnon ydinalueen päälle. Espoon keskuksesta luoteeseen haarautuva ratalinja pirstoisi Espoon keskuspuiston ja Nuuksion yhdistävää maakunnallisen viheryhteyden Kaupunginkalliossa ja Näkinmetsässä. Linjaus pirstoisi edelleen arvokkaan Mynttilän eli Högabergetin metsän ja kulkisi Stämpforsenin virtaveden päältä, yhtyen lopulta Nupurintien ja Turunväylän linjaukseen Histan seudulla.

Länsirata halkoisi toteutuessaan useita arvokkaita luontoalueita pirstoen ekologiset yhteydet. Ratalinjauksen osalta myös tunnelivaihtoehto tulee tarkastella ja asettaa etusijalle luontoarvojen turvaamiseksi. Mynttilän aseman rakentaminen on syytä ottaa kokonaan uuteen tarveharkintaan, huomioiden luontoarvot sekä uuden radan laajempi toiminta-ajatus eli mahdollisimman nopea raideyhteys maakuntakeskuksien välillä.

Kaavaluonnoksessa esitetty pikaraitiotie on Espoon kaupungin sisäinen hanke. Yleisesti ottaen liikennettä tulee tarkastella seudullisella tasolla. Luontojärjestöillä ei tässä vaiheessa ole kantaa pikaraitiotiehankkeen järjestyksen. Toteamme kuitenkin sen, että suunniteltu linjaus katkaisee ekologisia yhteyksiä sekä vaarantaa merkittäviä luontoarvoja Kehä III ja Vihdintien välisellä alueella sekä esim. Pitkäjärven ylittäessään. Mikäli hanketta viedään eteen päin, ongelmat tulevat ratkaistua linjauksen jatkosuunnittelussa sekä osoittaa oikeusvaikutteisina tarvittavat ekologisten yhteyksien ylitykset silloilla ja alitukset tunneleilla.

Ekologiset yhteydet pääliikenneväylien yli tulee ottaa huomioon yleiskaavassa myös jo olevan tiestön osalta, sillä voimassa oleva yleiskaava ei täytä siltä osin tämän päivän vaatimuksia eikä niitä voida jättää huomiotta kaavaa päivitettäessä. Esimerkiksi Kehä III:n ja varrella yleiskaavassa tulisi varautua viherreittien luomiseen väylän yli niin, että tulevissa kehitys- ja korjaustöissä ne voitaisiin toteuttaa leveinä tunneli- tai siltaosuuksina. Hanke tehostaisi viheryhteyksien säilymistä Espoon etelä- ja pohjoisosien välillä ja esimerkiksi Mankinjoki- ja Espoonjokilaaksojen välillä.

Suunnittelualueelle sijoittuu osa vireillä olevan Espoonväylän linjauksesta. Mahdollinen väylä uhkaa vakavasti Espoon keskuspuiston luontoa ja maakunnallista viheryhteyttä puiston itä- ja länsiosan välillä. Mikäli toteutus etenee, se tulee vaatimaan viheryhteyksien ratkaisuja (siltoja, tunneleita) ainakin Malminmäen kohdalla. Niihin tulisi varautua jo yleiskaavassa.

Kulttuuriympäristöjen huomiointi

Kulttuuriympäristöt ansaitsevat yleiskaavassa erityisen huomioon, ja kaavaluonnoksessa ne onkin esitetty liitekartalla 4 ja sen oikeusvaikutteisina merkintöinä, jotka täydentävät kaavakartan merkintöjä ja määräyksiä (valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt).

Espoon tuomiokirkon ympäristö on valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (RKY), jonka eteläraja kulkee Espoonjoen eteläisen rantaviivan mukaisesti. Yleiskaavassa tulee huomioida huolellisesti myös RKY-alueelta avautuva maisema, tavoitteena säilyttää tuomiokirkon vahva keskiaikainen status ja liittyminen Espoonjokilaakson mahdollisimman eheään maisemaan.

Jokisillan aluetta ei pidä tiivistää asuinrakentamisella RKY-kohteen maisemaa ja Espoonjoen tilaa heikentäen, vaan täydennysrakentaminen Espoon keskuksen alueella tulee keskittää nykyisen hallinnollisen ja kaupallisen rakennetun alueen ympäristöön. Yleiskaavassa ei tule mukailla Jokisillan asemakaavahanketta, jossa on esitetty RKY-alueen maisemaa ja luonnonmukaista jokivarsivyöhykettä häiritsevää korkeaa rakentamista liian lähelle jokea (Espoon ympäristöyhdistyksen muistutus 12.9.2017). Yleiskaavassa tulisi linjata 50 metrin suoja-alue joen molemmille puolille, joka varmistaisi Espoonjokivarren säilymistä tulevan kansallisen kaupunkipuiston viherreitillä.

Espoon keskuksen tiivistäville alueilla korttelipihoja vastaavat puistoalueet ja kerrostalojen lähipuistot tulee osoittaa jo yleiskaavassa. Esimerkiksi vireillä olevien Kirkkojärven palauttavien Kirkkojärvenpuiston ja Lakelanpuiston suunnitelmien tulisi näkyä myös yleiskaavassa, jolloin välttäisiin näiden puistoalueiden tarpeettomalta täydennysrakentamissuunnitelmilta.

Bodomjärven alue on Espoon suurin ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristökokonaisuus. Yleiskaavaluonnos ohjaa tälle alueelle tai sen maisemaan näkyvästi ja vahingollisesti vaikuttavia rakentamisvarauksia. Teetetty vaikutusten arviointi on tässä suhteessa puutteellinen eikä tunnista näistä muita kuin Viiskorven suunnitelman. Vaikutusten arviointi sivuuttaa vaikutuksen Bodomjärven suurmaisemaan, joka kaavaluonnoksen toteutuessa heikentyisi merkittävästi. Ehdotettu maankäyttö Bodomjärven itärannalla Högnäsissä ja länsirannalla Kalmarissa rikkoo järvelle vielä ominaisen ehyen rantamaiseman. Järven pohjoispuolella Pakankylään esitetty lisärakentaminen vaikuttaa samoin kielteisesti kulttuurimaisemaan.

Rantojen lisärakentaminen pilaisi toteutuessaan yhden Bodomin kulttuurimaiseman keskeisimmän elementin, ja heikentäisi samalla koko Pohjois-Espoon merkittävimmän vesistövirkestyskohteen arvoa tuhansien virkestyskäyttäjien vahingoksi. Högnäs kuuluu Espoon merkittäviin luonto- ja kulttuurimaisemiin, jossa mm. Maamme-laulun säveltäjä Fredrik Pacius haki innoitusta teoksilleen. Kaavaluonnoksen esittämä asuntovaltainen alue ei riittävästi turvaa alueen ilmeen säilymistä.

Kaavan luontotietopohjasta

Myös strategisen yleiskaavan tulee pohjautua kaavan mahdolliset merkittävät vaikutukset tunnistaviin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Nykyinen kaavan luontotietopohja ei nähdäksemme ole riittävä, minkä yhtenä seurauksena rakentamista esitetään useille maakunnallisesti arvokkaille luontoalueille (mm. Kuusikodin metsä, Karhusuon suojelualueen kaakkoispuolinen metsäalue).

Espoon 2000-luvun luontoselvityksissä on korostettu luontotyyppien osalta luonnonsuojelulain 29 § luontotyyppejä, vesilain 11 § luontotyyppejä sekä metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lajistopuolen selvityksiä on tehty lähinnä linnuista, lepakoista ja liito-oravista.

Kerätty tieto ei lähtökohtaisesti tunnista riittävässä määrin mm. puustorakenteeltaan luonnontilaisen kaltaisia metsiä (varsinkaan kangasmetsiä) eikä lahoppuustoisia metsäelinympäristöjä ylipäänsä. Tällaisten kohteiden korkea suojeluarvo on tunnistettu valtakunnan tasolla jo yli 10 vuotta sitten, kun ensimmäiset Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelmaa (METSO) koskevat valtioneuvoston periaatepäätökset tehtiin. Vastaavien elinympäristöjen esiintyminen on keskeisessä roolissa myös luontoalueiden arvottamisessa. Tältä osin viittaamme Uudellamaalla yleisesti käytettäviin maakunnallisesti arvokkaiden luontoalueiden kriteereihin, jotka Uudenmaan liitto asiantuntijatyön pohjalta julkaisi 2012.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa varten tehtiin 2017 luontoselvityksiä tietyillä huonommin tunnetuiksi arvioituilla alueilla. Pidämme tutustumisen ja maastokäyntien perusteella erityisesti Nuuksion järviylängön eteläosissa tehtyä selvitystä (Viiskorpi-Nupurin alue) hyvin puutteellisena metsäisen luontotyyppitiedon osalta.

Espoon kaupungin tilaamat luontoselvitykset kattavat myös valitettavan suppean osan lajistollisesta monipuolisuudesta. Kaupunki on laiminlyönyt melko lailla täysin kaikki lahoppulajistoon liittyvät selvitykset. Ero mm. naapurikaupunkeihin Helsinkiin ja Vantaaseen on ilmeinen. Lahoppuusta riippuvaisia lajeja on kuitenkin yli 5000 eli yli kolmannes metsälajeista. Yksittäisten luontoharrastajien (lähinnä Keijo Savola ja Olli Manninen) selvityksissä kaava-alueelta on vuosina 2003-2017 tunnistettu lukuisia metsäalueita, joilla on lahoppulajiston kannalta paikallista, maakunnallista tai jopa valtakunnallista merkitystä. Mielenkiintoista liitteenä (liite 3) on lajiharrastaja Olli Mannisen v. 2015-2017 tuottamaa lajihavaintoaineistoa Pohjois- ja Keski-Espoon alueelta. Osa havainnoista on alueilta, joihin yleiskaavaluonnos ohjaa rakentamista. Pääosa havainnoista on alueilta, joita esitämme vakavampaan suojelualueharkintaan.

Luontojärjestöt pitävät hyvin tärkeänä sitä, että tulevan kaavan luontotietopohja on kunnossa. Siksi toivomme, että kaupunki selvittää kattavasti sen, että rakentamista ei ohjata ainakaan sellaisille metsäalueille, jotka ovat osa esim. maakunnallisesti arvokasta luontoaluetta, ilmeisen merkittävää METSO-elinympäristöjen keskittymää tai uhanalaisen ja vaateliaan metsälajiston ilmeisen tärkeää keskittymää.

Yleiskaavaluonnoksen alustava vaikutusten arviointi vetää osin hyvin yhteen tehtyjä selvityksiä, mutta jättää huomiotta osan niistä tai vähättelee niiden vaikutuksia. Se ei myöskään edellytä riittävää konkretiaa ratkaisuilta, jotka se tulkitsee lievennystoimiksi. Yleiskaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnin pohjaksi tulisi korostetusti turvata riittävät selvitykset yhteisvaikutuksista, mikä ei nyt toteudu. Näiltä osin arvioinnin tason ei voi katsoa täyttävän yleiskaavoitukselta edellytettävää tasoa ja siihen on syytä panostaa huomattavasti perusteellisemmin.

Myös yksittäisten luontoselvityksen laadinnan ohella tärkeää ottaa huomioon tulokset. Esimerkiksi Mynttilän Högerbergetin osalta yleiskaavaluonnos nojaa Peringin luontoselvitykseen (Keiron 2009), jossa todetaan muun muassa, että ”*Högerbergetin metsät ovat kokonaisuudessaan puulajistoltaan monimuotoisia sekä erirakenteisia. Lahoppuuta esiintyy jonkin verran ja sitä on syntymässä lisää. Kohde muodostaa melko suuren, ympäröivistä talousmetsistä erottuvan kokonaisuuden.*” Alueella ei yleiskaavoituksen yhteydessä tehty lisää luontoselvityksiä, ja aluetta ehdotetaan kaavaluonnoksessa raskaasti rakennettavaksi.

Järjestöjen puolesta,

3.5.2018

ESPOON YMPÄRISTÖYHDISTYS RY

Virpi Sahi
puheenjohtaja

Pirjo Itkonen
varapuheenjohtaja

SUOMEN LUONNONSUOJELULITON UUDENMAAN PIIRI RY

Laura Räsänen
puheenjohtaja

Tapani Veistola
erityisasiantuntija

Lisätiedot:

Virpi Sahi, puheenjohtaja, Espoon ympäristöyhdistys, puh. 050 308 24 57, virpi.sahi@sll.fi

Keijo Savola, suojeluasiantuntija, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, puh. 045 652 1974, keijo.savola@gmail.com

LIITTEET

Liite 1. Yksilöityjä muutosesityksiä kaavaluonnoksen maankäyttöratkaisuihin.
- Kartta toimitetaan 15.5.2018 mennessä.

Liite 2. Eräitä lisäsuojeluesityksiä
- kohta ”57. Tärkeimmät ja luonteeltaan suojelualueiksi soveltuvat Espoon virtavesiselvityksen kohteet”
Toimitetaan 15.5. mennessä.

Liite 3. Olli Mannisen lajihavainnot Pohjois-Espoosta v. 2015-2017. Huom. Liite sisältää lajihavainnotaineistoa myös Espoon pohjois- ja keskiosan yleiskaavan ulkopuolisilta alueilta.

Liite 4. Pohjoiset arvometsät -suojeluesitys, saatavilla verkossa
https://www.sll.fi/uusimaa/espoo/metsat/Pohjois-Espoon_metsat/pohjoiset_arvometsat_esitys2014

Etusivun kuva: Näkymä Mynttilän Högabärgertiltä. Kuva: Paul Stevens.

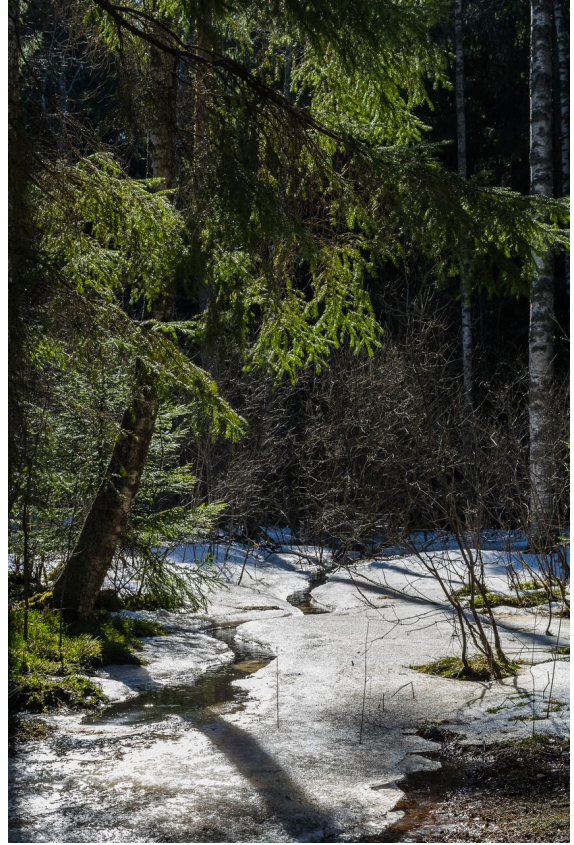
Liite 1. Yksilöityjä muutosesityksiä kaavaluonnoksen maankäyttöratkaisuihin

Ohessa on yksilöity tärkeimpinä pitämiämme yksilöityjä muutosesityksiä kaavaluonnoksen maankäyttöratkaisuihin. Listaus ei ole kattava eli kaavaluonnoksessa on näiden ohella paljon muitakin muutostarpeita, jotka liittyvät muun muassa arvokkaiden luontoalueiden ja ekologisten yhteyksien riittävään turvaamiseen.

1. Tremanskärren valtakunnallisesti merkittävä suojelukokonaisuus on osoitettu kaavassa virheellisesti. Koko Natura-alue sekä parhaillaan suojelualueiden perustamisprosessissa mukana olevat, Natura-rajauksen ulkopuolelle jäävät valtionmaat tulee osoittaa SL-varauksella.
2. Tremanskärren suojelualan lounaispuolen uudet tielinjat pirstovat merkittävästi valtakunnallisesti tärkeää metsäekologista yhteyttä Nuuksion järviylängön ja Vestra-Petikon luonto- ja virkistysalueen välillä. Erityisen haitallinen on itäinen tielinja. Kaavan jatkotyöstön yhteydessä tielinjat tulee arvioida uudestaan ja löytää ratkaisu, joka säilyttää metsäyhteyden yhtenäisyyden sekä kyvyn toimia niin lajiston kuin luontotyyppien kytkeytyneisyyden takaajana.
3. Lahnuksen huoltoaseman itäpuoleinen, vuoden 2017 luontoselvityksessä tunnistamatta jäänyt, tulvametsä Lahnuksentien itäpuolelta tulee taajamapikselin sijasta osoittaa viheralueena.
4. Serenan ympäristön lomamökkirakentamista on idässä esitetty myös erityisen arvokkaan Kuukunkorven vanhan metsän alueen päälle. Arvokas vanhan metsän alue tulee osoittaa SL-varauksena.
5. Lahnuksen ampumaradan eteläpuolelle on esitetty kaavaluonnoksessa elinkeinoelämän aluetta. Alueella on merkittävä keskittymä lahoppuustoisia tai muuten arvokkaita lehto- ja kangasmetsiä, joten se ei sovellu rakentamisalueeksi. Alue sisältyy luontojärjestöjen Pohjoiset arvometsät -suojeluesitykseen (kohde 9).
6. Rakentamista esitetään Niipperin Myllypuron suojelualan itä- ja luoteispuolisiin metsiin. Etenkin suojelualan itäpuolella on merkittäviä luontoarvoja. Esitettyä rakentamista tulee olennaisesti vähentää ja kaavoittaa nyt rakennettavaksi esitetyistä metsistä osa (suoraan suojelualueeseen itäpuolelta liittyvät monipuoliset lehtovaltaiset metsät) SL-varauksena ja muu osa virkistysalueina.
7. Örkkiniityn kohdalla tulee säilyttää myös toinen ekologinen yhteys (mm. liito-oravametsiä Vihdintien kummallakin puolella) Isonniityntien poikki Metsämaantien länsipuolelle. Kaavaluonnoksessa alueet on esitetty rakentamisvarauksella, joiden poikki kulkee ilman kunnollista kaavamääräystä vaille jätetty täydentävän ekologisen yhteyden merkintä. Liito-oravien kannalta keskeiset metsät (eteläpuolella myös muita luontoarvoja) Vihdintien kummallakin puolella tulee osoittaa virkistysalueina ja muulta osin ekologinen yhteys tulee osoittaa alemmaa kaavoitusta aidosti ohjaavalla kunnollisella kaavamääräyksellä varustetulla viheryhteysmerkinnällä.
8. Karhusuon suojelualan eteläpuolisia luonnontilaisen kaltaisia kallio- ja kangasmetsiä esitetään rakennettavaksi. Tämän Pohjoisen Arvometsät -suojeluesityksen kohteen 14 osalta vuonna 2017 tehty luontoselvitys on voimakkaasti virheellinen eikä tunnista alueen keskeisiä metsäisiä luontoarvoja. Metsäalueelle esitetyt rakentamispikselit tulee muuttaa säilyviksi (ensisijaisesti SL-varaukseksi, toissijaisesti virkistysalueeksi).
9. Kellonnummen hautausmaan esitetty laajentaminen on niin mittavaa, että se aiheuttaa merkittäviä luontohaittoja. Esitettyä rakentamista on syytä supistaa etelä- ja länsiosasta ja muun muassa jättää virkistysalueena oleva, keväisin säännöllisesti ja runsaasti tulviva Ryssäniitty pois hautausmaavarauksesta.

10. Kaavaluonnoksessa esitetään Nuuksion järviylänköön selkeästi kuuluvan Miilukorven rakentamista. Alue sisältää luontoarvoiltaan merkittäviä lehto-, kangas- ja kalliometsiä, minkä lisäksi se on tärkeä muun muassa luontodirektiivin liitteen II lahkaviosammalelle. Edellä mainituista syistä se on sisällytetty myös luontojärjestöjen Pohjoiset Arvometsät -suojeluesitykseen (kohde 24). Alueen rakentamiskaavailuista (joita viety asemakaavatasolla eteen päin vuosia ilman riittäviä luontoselvityksiä) on syytä yleiskaavaprosessin osana luopua ja kaavoittaa alue virkistysalueeksi.

11. Bodomjärven eteläpuolinen suosittu Oittaaan virkistysaluekokonaisuus on myös metsäluonnoltaan erittäin merkittävä ja pääkaupunkiseudun mittakaavassa tärkeä lumetettu latukohde, joka tukeutuu Bodomin vesivaroihin. Kaavaluonnos esittää virkistysalueen etelä- ja itäosaan alueen metsien päälle ja virkistysreitistön kylkeen sijoitettavaksi elinkeinoelämän ja teollisuuden aluetta. Muuttavaa maankäyttöä tulee supistaa merkittävästi niin, että nykyinen metsäinen alue säilyy ja lisäksi tulee poistaa alueen poikki esitetty länsi-itäsuuntainen tievaraus. Myös virkistysalueen länsilaidalla ulkoilureitin läheiset pikselit tulee osoittaa viheralueena. Länsipuolella myös Oittaaan purolaakson vihervyöhyke tulee säilyttää nykyisen kokoisena.

Miilukorpea. Kuva: Paul Stevens.

12. Kuusikodin etelä- ja itäpuolen esitetty rakentaminen kohdistuu arvokkaisiin metsiin, jotka kokonaisuutena muodostavat maakunnalliset arvokkaan luontoalueen kriteerit täyttävän kohteen. Rakentamispikselit tulee korvata SL-varauksella.

13. Hakjärvestä etelään sijaitsevan Nupurinmetsän alueella arvokkaita kallio- ja kangasmetsiä on esitetty laajasti rakentamiseen. Esitettyä rakentamista tulee supistaa erityisesti alueen pohjoisosasta sekä Voitontien itäpuolen kallioalueelta.

14. Nupurinmetsän eteläpuolista rakentamista tulisi supistaa olennaisesti varsinkin itäosasta (Rintinmäen ympäristö).

15. Hakjärven suojelun alueen luoteispuolisiin metsiin on esitetty kaavaluonnoksessa lomamökkirakentamista. Suojelun alueen lähialue tulee muuttua säilyväksi viheralueeksi. Rakentamisvaraus tulee muuttua suojelun aluevaraukseksi.

16. Histan alueella tulee vähentää olennaisesti rakennettavien metsäalueiden määrää. Erityisesti vähentämisessä tulee painottaa nykyisiä arvokkaita luontokohteita, näiden lähialueita sekä maakunnallisesti ja paikallisesti tärkeitä ekologisia yhteyksiä.

17. Pohjoisen Arvometsät -suojeluesityksen kohdetta (33. *Pitkäsen metsä*) esitetään rakennettavaksi Pitkäsen itäpuolella. Metsäalue on yksi Histan alueen luonnoltaan arvokkaimmista ja merkintä tulisi muuttua joko suojelu- tai virkistysalueeksi.

18. Histan alueen kaikki edustavimmat kalliometsäalueet (Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kolmiosainen kohde nro 34. *Kiimasuon ympäristön metsät*) esitetään kaikki rakennettavaksi. Rakentamisvaraus tulee muuttua joko suojelu- tai virkistysalueeksi.

19. Histan Kauriskallion arvokas metsäinen kalliomäki (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 31) esitetään rakennettavaksi. Rakentamisvaraus tulee muuttua joko suojelu- tai virkistysalueeksi.

20. Mynttilän metsä eli Högaberget Kvarnträsketin ja Dämmanin eteläpuolella sisältää Mynttilän alueen luonnonsuojelullisesti merkittävimmän luontoalueen (Pohjoiset Arvometsät -esityksen kohde nro 37). Alueelle esitetään juna-asemaa sekä siihen tukeutuvaa tehokasta rakentamista. Esitetty tehokas rakentaminen on laajennettu myös Kvarnträsketin eteläpuoliselle alueelle, joka on maakuntakaavassa valkoista aluetta (ja jossa on osoitettu kulkemaan myös itälänsisuuntainen maakunnallinen viheryhteystarve). Mynttilän asemavaraus tulee poistaa ja osoittaa alueen metsät osin SL-varauksena ja osin virkistysalueena.

Mynttilän Stampforsenin virtavesi Kvarnträsketin ja Dämmanin välissä. Kuva: Paul Stevens.

21. Kirkkojärven merkittävä luhtakokonaisuus (varsinkin erityisen arvokas pohjoispuoli, jossa runsaasti metsä- ja pensasluhtia) on kaavaluonnoksessa esitetty avoimena maisematilana. Maakunnallisesti merkittävien luontoarvojen takia luhta-alue on syytä osoittaa SL-varauksena Turunväylän pohjoispuoliselta osalta.

22. Gumbölejoen eteläpuolella sijaitsevan Blominmäen (ei jätevedenpuhdistamo, vaan Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 40) pohjoisosan päälle on esitetty rakentamista. Luontoarvoille hyvin haitallinen rakentamisvaraus tulee poistaa ja kaavoittaa alue mieluiten SL-varaukseksi.

23. Esitetty rakentamisvaraus tulee poistaa Pohjoisen arvometsät- suojeluesityksen kohteelta 41 (Mynttilän metsä).

24. Hirvisuon metsän länsi- ja eteläosa tulee rajata kaavaluonnosta laajempaan rakentamisen ulkopuolelle siten, että koko arvokas, nykyiseltä rakentamiselta säästynyt metsäalue (Pohjoiset arvometsät-suojeluesityksen kohde 44) osoitetaan joko SL-varauksella tai virkistysalueena.

25. Kaikki muut Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohteille esitetyt rakentamisvaraukset, joita ei ole yllä yksilöity, tulee korvata säilyttävillä merkinnöillä.

26. Espoonjokilaakson osalta liitekarttaan 3 merkityn Espoonjoen maisematilan lisäksi jokivarren molemmin puolin tulisi pikselein osoittaa säilyttävä kaavamerkintä, joka mahdollistaa vähintään 50 metrin suoja-alueen joen molemmin puolin (yhteensä reilut 100 metriä). Tämä varmistaisi esimerkiksi koko Espoonjoen

jokilaakson säilymisen tulevan kansallisen kaupunkipuiston viherreitteinä ja ekologisena yhteytenä Espoonlahdelta, mereltä aina vesistön yläjuoksulle ja järviylängölle saakka.

27. Högnäsin Matalajärveen rajautuva rakentamisvaraus on jäänne vanhentuneesta yleiskaavasta, jonka jälkeen Matalajärvi on liitetty Natura 2000 -verkostoon ja Nuuksion kansallispuistoon. Asemakaavoitus palautettiin ELY-keskuksen vaatimuksesta luontoarvojen puutteellisen huomioimisen takia valmisteluun. Lisäksi tieto on uudelleenvalmistelun aikana useissa eri tutkimuksissa lisääntynyt niin, että Natura-alueita ja Högnäsin palautetun asemaakaavan suunnittelualueita käyttävät lukuisat samat, tiukasti suojellut direktiivilajit, joita asemakaavoitus ei ollut tunnistanut. Natura-alueella on mm. Espoon merkittävien viitasammakon lisääntymisalue, jonka yksilöt käyttävät kaava-alueita levittäytymiseen sen Bodomin puoleisille lisääntymispaikoille. Edelleen on tunnistettu lähes 10 lepakkolajia, joista erityisesti arimmille siippalajeille alueen on todettu olevan kattavasti ihanteellinen saalistus- ja lisääntymisympäristö. Alueet muodostavat näille lajeille eheän ekologisen kokonaisuuden. Asukasluvun merkittävä lisääminen ei ole sovitettavissa uhanalais- ja direktiivilajien eikä lukuisien muiden tunnistettujen Natura-arvojen suojelun vaatimuksiin alueella. Kun kohde yleiskaavan tavoitteiden vastaisesti lisäksi on irrallinen ja erittäin vaikeasti rakennettavaa ja osin tulva-alueita, ei maankäytön tehostaminen ole riskeihin nähden kaavataloudellisestikaan perusteltua. Alueelle esitetty merkintä ”asuntovaltainen alue A3” tulee poistaa ja tutkia alueen nykyisen, suojeluarvot mahdollistavan tilan säilyttäviä kaavamerkintöjä tai niiden yhdistelmiä.

28. Matalajärven valuma-alueen tai sen Natura 2000 -vaikutusalueelle esitettyjen kaikkien rakentamisvarausten kuten Viiskorven vaikutukset tulee selvittää ja näiden yhteisvaikutus arvioida yleiskaavavaiheessa. Matalajärven tila on monessa suhteessa kriittinen eikä kestä mitään lisäkuormitusta. Maankäytön tavoitteena tulee olla sen tilan parantamiseen tähtäävät ratkaisut. Sama tarve koskee myös saman vesistön voimakkaasti rehevöitynyttä ja virkistysarvoiltaan uhattua -Bodominjärveä. Viiskorven alueella on myös tehtyjen luontoselvitysten pohjalta mm. erittäin merkittäviä viiksi- ja isoviiksisiihippojen sekä liito-oravien käyttämiä alueita sekä uhanalaislajistosta mm. mm. haavantyyttöperhosen (VU) esiintymisalue. Selvityksiä tulee tarkentaa ja esitetyn rakentamisen ja pikaraitiotielinjauksen osalta jo yleiskaavasunnitelmassa päivittää niin, että se ottaa suojeluvaatimukset huomioon.

29. Ämmäsuon-Kulmakorven eteläpuolella sijaitseva metsäinen kaistale on ainoa jäljellä oleva metsäinen yhteys, joka yhdistää Espoon keskuspuiston Kirkkonummen metsiin. Esitetystä laajuudessaan Ämmäsuon yhdyskuntateknisen huollon alue (kaatopaikka) ja Kulmakorven erityisalue (mm. maa-ainestoiminta) uhkaavat viheryhteyden toimivuutta. Aluevarauksia tulee supistaa eteläosastaan ja korvata merkinnöillä, jotka turvaavat maakunnallisen viheryhteyden rakentamattomana, raivaamattomana ja puustoisena. Kriittisimmissä kohdissa on syytä harkita jopa maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän korvaamiseen V-merkinnällä tai täsmentämiseen niin, että puustoinen viheryhteys ei minään hetkenä katkea.

30. Kauklahden Näkinmetsään (irrallinen saareke suunnittelualueessa) on osoitettu rakentamista. Rakentamispikselit tulee alueen itä- ja eteläosassa vaihtaa säilyttäviin pikseleihin.

Liite 2. Eräitä lisäsuojeluesityksiä

Alle on listattu joukko sellaisia luontokohteita, joiden luontoarvojen merkittävyys ja käyttö antavat perusteita selvittää alueiden sopivuus SL-varauksiksi. Kaava-alueella on runsaasti myös muita luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita, joten lista ei ole kattava.

- 1. Bodomin Gunnarsvikenin lahti sekä siihen liittyvät rantametsät** (Pohjoisen arvometsät -esityksen kohde nro 17 sekä siihen liittyvä linnustollisesti arvokas lahti)
- 2. Luukinjärven pohjoisosa rantaluhtineen ja -metsineen** (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun rajausta syytä hieman laajentaa arvokkailla lehto- ja kangasmetsillä)
- 3. Vihdintien ja Lahnuksentien risteyksen luoteispuolinen suo**
- 4. Nupurinjärvi rantametsineen** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 38)
- 5. Kirkkojärven luhta** (Turunväylän pohjoispuoli)
- 6. Kotasuo ja Härklampiberget**
- 7. Odilampi ympäristöineen** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohteen nro 4 itäisin osa-alue)
- 8. Kaitajärven suojelualueen sekä Velskolantien välinen Espoon seurakunnan omistama metsäalue**
- 9. Kuukunkorven vanha metsä** (Serenan itäpuoli)
- 10. Herukkapuron länsipuolinen metsä** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 1)
- 11. Solbackan metsä** (Pohjoiset arvometsät-suojeluesityksen kohde nro 2)
- 12. Tremanskärren lounaispuolen ekoyhteys** (Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 6)
- 13. Kalittoman ympäristön metsät** (Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 7)
- 14. Örkkiniitty-Långkärrin metsät** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 12)
- 15. Buusin metsät** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 11, mukaan suojelurajaukseen myös länsipuolen arvokas Lillmossen-suo)
- 16. Lahnuksen ampumaradan eteläpuolinen metsä** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohteen nro 9 itäisen osa)
- 17. Vesmäen metsä** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kaksiosainen kohde nro 10 täydennettynä länsipuolisella kaupungin omistukseen siirtyneellä arvokkaalla metsäpalstalla)
- 18. Sorvalammen ja Häkläjärven suojelualueen laajennus** (noin 8 ha laajennus suojelualueen kaakkoispuolelle Espoon kaupungin omistamalle palstalle)
- 19. Myllyjärven ja Gillersmossenin suojelualueiden väliset metsät** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 27)
- 20. Himmelberget** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 16, mahdollisesti rajauksen ulkopuolella säilyneitä arvolehtoja)
- 21. Miilukorpi** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 24)
- 22. Karhusuon suojelualueen laajennus** (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 14)

23. *Masskärrin metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 15)
24. *Hakjärvimossenin lähialueen metsät* (Pohjoisen arvometsät -suojeluesityksen kaksiosainen kohde nro 23, tarkasteluun myös loppuosa suosta)
25. *Kuusikodin metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 30)
26. *Oittaaan ulkoilualan etelä- ja keskiosa* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 20)
27. *Oittaaan suojelualan laajennukset* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kolmiosainen kohde nro 29)
28. *Kauriskallio* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 31)
29. *Kotimäki* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 32)
30. *Pitkäsen metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 33)
31. *Kiimasaun ympäristön metsät* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kolmiosainen kohde nro 34)
32. *Rysshygget* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 36)
33. *Mynttilän metsä eli Högaberget* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 37)
34. *Blominmäen pohjoispuolinen metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde nro 40)
35. *Hirvisuon länsi- ja eteläpuolen metsät* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 44)
36. *Gumbölen metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 45)
37. *Boläkernin metsä* (Pohjoiset arvometsät -suojeluesityksen kohde 48)
38. *Ketunkorven palsta* (Helsingin kaupungin omistama alustavasti myyntikohteeksi esitetty merkittävä luontoalue Nuuksion kansallispuiston yhden osa-alueen kupeessa)
39. *Ritvan metsän perintömetsäkohde* (siltä osin kuin ulottuu kaava-alueelle)
40. *Svarbäckträsketin niitty* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
41. *Pitkäjärven eteläpää* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
42. *Heinäslampi ja siihen liittyvä metsälehmusesiintymä sekä monipuoliset entiset maatalousmaat* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde, lammen pohjoisrannalla myös METSO-arvoja sisältäviä lehto- ja kangasmetsiä)
43. *Nupurin lehtopurolaakso* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
44. *Bodomin rantametsä* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
45. *Glomsinjoen meanderimuodostumat* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
46. *Kunnarlan keto* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
47. *Bodomin Smedsvikenin tervaleppäluhta* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
48. *Nettaan purolaakso* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)
49. *Luukinjärven laskupuro* (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012 -julkaisun kohde)

50. Luukin ulkoilualan pohjois- ja keskiosa (Helsingin kaupungin kiinteistövirasto on vuodenvaihteessa 2016/2017 arvioinut ulkoilualan keski- ja pohjoisosan järkeväksi myyntikohteeksi, joten valtakunnallisten luontoarvojen turvaaminen on syytä hoitaa yleiskaavan SL-varauksen kautta)

51. Luukin aarnialueen eteläpuoliset arvosuot ja -metsät (SL-varauksella syytä osoittaa Pitkäsuon eteläosa, tämän itäpuolinen kalliomäki, Skrattikärren pohjoisosa sekä Skrattikärren ja Vanhan Luukintien välinen vanhoista metsistä ja hienoista soista koostuva alue).

52. Vaakkoin ulkoilualan Espoon puoleinen osa (Helsingin kaupungin kiinteistövirasto on vuodenvaihteessa 2016/2017 arvioinut Vaakkoin ulkoilualan järkeväksi myyntikohteeksi, joten valtakunnallisten luontoarvojen turvaaminen on pakko hoitaa yleiskaavan SL-varauksen kautta)

53. Pitkäsuon puronvarsilehdon pohjoisosa (Espoon arvokkaat luontokohteet 2012-julkaisun kohteen suojelematon pohjoisosa)

54. Kalasääsken rauhoitetun pesimäsaaren Lillörenin suojelua Bodomjärvellä tulee tehostaa rajaamalla sen ympärille 300 m suojavyöhyke, jolla kaikenlainen häiritsevä toiminta kielletään pesimärauhan turvaamiseksi. Nykyisellään lintu joutuu jättämään pesänsä jopa useasti päivässä häirinnän vuoksi.

55. Hanabäckvikenin luhta ja rantametsä (mm. Espoon kaupungin luontoselvityksistä lepakoiden saalistusalue, viitasammakoiden lisääntymisalue, erityisen runsas kosteikko- ja kahlaajalajisto, kuten taivaanvuohi ja pajusirkku (VU) sekä edustava tervaleppäluhta- ja lehto, rauhoitettuja tammia).

56. Högnäsin kannaksen luontotyyppialueet (Espoon kaupungin luontoselvityksessä yksilöidyt lukuiset uhanalaiset ja luonnonsuojelulain mukaiset luontotyyppit)

57. Tärkeimmät ja luonteeltaan suojelualueiksi soveltuvat Espoon virtavesiselvityksen kohteet
Toimitetaan 15.5. mennessä.